

OMSTILLINGSPLAN FYRESDAL 2017-2022

Handlingsplan 2017

Godkjent av kommunestyret dd.mm.2017

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Utviklingsanalysen: kort oppsummert.....	3
1.2 Hva sier omstillingsplanen?.....	3
1.3 Status per mai 2017	3
1.4 Om handlingsplanen	3
1.5 Frister for implementering av handlingsplan	4
2. Mål.....	5
2.1 Resultatmål for omstillingsarbeidet	5
2.2 Effektmål og langsiktige resultater.....	5
2.3 Delmål.....	5
3. Innsatsområder	6
3.1 Innledning	6
3.2 Etablering og iverksetting av omstillingsprosessen.....	6
3.3 Næringsvirksomhet med basis i naturressurser	7
3.3.1 Strategi: Utnytte vannressursene.....	7
3.3.2 Strategi: Bygdenæring i landbruket og hyttenæring.....	7
3.4 Entreprenørskap og kompetanseutvikling	8
3.4.1 Strategi: Samhandling i næringslivet.....	8
3.4.2 Strategi: Entreprenørskap.....	9
3.5 Andre gode prosjekter.....	9
3.5.1 Strategi: Skape gode virksomheter.....	9
4. Budsjett og finansiering	10

1. Innledning

1.1 Utviklingsanalysen: kort oppsummert

Utviklingsanalysen peker på

- En fortsatt negativ befolkningsutvikling med en større andel eldre.
- Fyresdal sin geografiske beliggenhet gjør at den i stor grad er egen arbeidsregion med liten inn/ut pendling
- Næringsmulighetene synes å være på ferskvannsoppdrett, besøksnæringer og bygg og anlegg (spesielt mot hyttebygging)
- Konkurransefortrinn kan være vann- og skogressurser samt eksisterende god mekanisk kompetanse

Basert på dette har utviklingsanalysen gitt følgende forslag til innsatsområder:

1. Sikre en bærekraftig befolkningsutvikling i Fyresdal med netto innflytting på 15 personer pr år.
2. Videre satsing på kompetansebedriftene
3. Bedre utnyttelse av skog- og naturressursene
4. Mer utnyttelse av vannressursene
5. Utvikling av besøksnæringer og turisme
6. Utvikling av annet næringsliv og kompetanse

1.2 Hva sier omstillingsplanen?

Hovedmålet for omstillingsarbeidet er å bidra til mer enn 40 nye lønnsomme arbeidsplasser innen utløpet av 2022.

I tillegg til mål om arbeidsplasser er det også satt mål om nyetableringer, samhandling og bidra til en positiv befolkningsutvikling.

Det er spesifisert tre innsatsområder:

- Næringsvirksomhet med basis i naturressurser
- Entreprenørskap og kompetanseutvikling
- Andre gode næringsprosjekt.

1.3 Status per mai 2017

Strategi- og forankringsfasen er avsluttet i mai 2017 og kommunestyret skal vedta forslag til Omstillingsplan 2017 – 2022 og Handlingsplan for 2017.

1.4 Om handlingsplanen

Omstillingsorganisasjonen skal utarbeide handlingsplan for hvert av omstillingsårene. Handlingsplanen er en operasjonalisering av hva som skal oppnås i løpet av kalenderåret. Handlingsplanen er omstillingsstyrets mål og årsplan for hva som skal oppnås i året. Programleder er ansvarlig for iverksetting og oppfølging av det enkelte prosjekt og tiltak som er beskrevet i handlingsplanen eller besluttet iverksatt av

styret. Kommunestyret skal årlig vurdere gjennomføring av handlingsplanen og eventuelle avvik fra denne sammen med vedtak av neste års handlingsplan.

1.5 Frister for implementering av handlingsplan

Omstillingsorganisasjonen skal i desember utarbeide årsrapport for hvordan handlingsplanen er gjennomført med fokus på hva som er oppnådd og avvik fra planen sammen med utkast til ny handlingsplan for neste år.

Årsrapport og utkast til ny handlingsplan skal drøftes og vedtas av kommunestyret i januar.

Hver august skal omstillingsorganisasjonen presentere status i handlingsplanen for kommunestyret.

2. Mål

Visjon for omstillingsarbeidet

«Gjer draumen levande gjennom handlekraft, fleksibilitet og utradisjonelle løysingar»

2.1 Resultatmål for omstillingsarbeidet

Hovedmålet for omstillingsarbeidet er å bidra til mer enn 40 nye lønnsomme arbeidsplasser innen utløpet av 2022. Det understrekes at det er selvfølgelig den enkelte virksomhet som er ansvarlig for egen drift og utvikling. Omstillingsressursene kan bidra i tidligfase av utviklingsprosjektene.

En periodisert utvikling av arbeidsplassene viser til følgende ambisiøse utvikling i arbeidsplasser:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0	1	2	3	7	12	25
Entreprenørskap	0	1	1	2	3	3	10
Andre gode prosjekt	0	1	1	1	1	1	5
SUM	0	3	4	6	11	16	40

Målet skal dokumenteres gjennom rapport fra aktuelle virksomheter ihht «prosjektlederrapporten».

2.2 Effektmål og langsiktige resultater

Omstillingsplanen har et tidsperspektiv på 6 år. I løpet av denne tiden skal omstillingsprosessen ha bidratt til:

- Økt verdiskapning ved at området får en mer robust og bredere næringsstruktur.
- En større vilje og evne i Fyresdal til å skape sin egen arbeidsplass.
- Styrket omstillings- og utviklingsevne hos kommunen og næringslivet i Fyresdal.
- Sterkere fremtidstro blant lokalbefolkningen for økt bo- og blilyst i Fyresdal.
- Bedre nettverksbygging og økt samhandling i regionen.
- Bedre samhandling også med andre regioner og eksterne miljø.
- Rolleavklaring og effektivisering av kommunens oppgaver i næringsutviklingen.

2.3 Delmål

- Gjennom å bidra til nye arbeidsplasser og nye virksomheter vil omstillingsprogrammet også bidra til å stanse befolkningsnedgangen og eventuelt øke innbyggerantallet.
- Nyetableringer: Det er et klart mål å videreutvikle næringslivet. I perioden 2008-2013 var det i snitt 11,5 nyetableringer pr år. Dette skal utvides til gjennomsnittlig 14 nyetableringer pr år i perioden 2018-2022.
- Det skal etableres møteplass/samarbeidsarena for næringslivet i Fyresdal.

3. Innsatsområder

3.1 Innledning

Fyresdal er en liten kommune med litt over 1320 innbyggere med ca 650 sysselsatte bosatt i Fyresdal. Det er nærmere 90 AS, DA, NUF og underavdelinger samt over 270 enkeltpersonforetak ifølge Brønnøysundregistrene.

Ved starten av omstillingsperioden er det på den ene side viktig å satse på noen få innsatsområder samtidig som næringslivet er såpass lite at en må sikre at en får avklart på hvilke områder det er mulig å skape en positiv næringsutvikling. Med denne bakgrunn og med basis i hva utviklingsanalysen konkluderer med har styringsgruppen valgt å dele innsatsen på tre områder:

- Næringsvirksomhet med basis i naturressurser.
- Entreprenørskap og kompetanseutvikling
- Andre gode næringsprosjekter

Omstillingsinnsatsen er fokusert på å bidra til avklaring av muligheter og konkretisering av tiltak for å realisere mulighetene. Det medfører at ressursene skal nyttes i tidligfase i prosjektene. Gjennomføringsfasen skal realiseres med eventuell hjelp fra det ordinære virkemiddelapparatet.

Nedenfor er beskrevet tiltak innenfor det enkelte innsatsområde som skal iverksettes i handlingsåret sammen med indikasjon på ressursinnsats og forventet resultat i 2017.

En har valgt ikke å slå sammen 2017 og 2018 da det er viktig at programleder som engasjeres får et nært forhold til utarbeidelse og mål for handlingsplan 2018.

Handlingsplanen for 2017 vil også være spesiell ved at det er etablert et eget innsatsområde som er benevnt «Etablering og iverksetting av omstillingsprosessen».

3.2 Etablering og iverksetting av omstillingsprosessen

Dette er starten på gjennomføringsfasen, og det må i den sammenheng være full fokus på etablering av en effektiv omstillingsorganisasjon. Viktige oppgaver i den sammenheng er:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Rekruttere programleder	Programleder på plass senest 1. sep 2017	Styret	50.000 og innsats fra komm.
Styreseminar – oppstartseminar	Gjennomført ihht IN mal innen 30. sep 2017	Styret	Fin. av IN
En enkel versjon av Kvalitetssikringshåndboka er innført, herunder regnskapsopplegg, arkivsystem, saksbehandlingsopplegg,	I drift senest 1. okt 2017	Styret	25.000 og innsats fra komm.

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
bevilgnings-protokoll, osv.			
Kommunikasjonsplan	Etablert kommunikasjonsplan	Progr.leder	25.000 pluss innsats fra kommune og programleder
Utviklingsanalyse, bearbeiding av planverk	Plandokumenter utarbeidet og godkjent	Styret	400.000 og innsats fra kommune

3.3 Næringsvirksomhet med basis i naturressurser

Mål

Det skal i perioden etableres minst 25 nye arbeidsplasser. Målene er periodisert under hovedmålet. I de to siste årene har en regnet med at det er etablert virksomhet for videreforedling av fisk.

Utviklingen er periodisert slik:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Naturressurser	0	1	2	3	7	12	25

3.3.1 Strategi: Utnytte vannressursene

Vannressursene er et reelt konkurransefortrinn for Fyresdal. Det er et stort potensiale både i utvidet produksjon av kildevann og videreutvikling av oppdrett. Det største arbeidsplasspotensialet ligger i storskala oppdrett og videreforedling av røye.

Nedenfor er listet opp tiltak som må starte i 2017:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Kontakt med eksisterende aktører innen kildevann og oppdrett	Avklart aktørenes mål for 2018 og 3 år fremover	Program	Timer
Ha etablert et prosjekt med minst en A-eier fra næringslivet	Iverksatt en forstudie eller forprosjekt ihht PLP	A-eier fra nær.livet	100'
Avklart offentlige forhold som har betydning for utviklingen	Identifisert forhold som off. myndigheter må gjøre	Program	Timer
Ha etablert et prosjekt hvor det offentlige har definert seg som A-eier	Iverksatt en forstudie eller forprosjekt ihht PLP	A-eier fra off.sektor	50'
Ha identifisert en strategi for videre arbeid fra og med 2018	Utarbeidet en strategiplan	Program	50'

3.3.2 Strategi: Bygdenæring i landbruket og hyttenæring

Fyresdal har mye og stor uberørt natur samt store areal for hyttebygging. Det er imidlertid ikke større organiserte oppholds- og opplevelsessentra, men mulighetene

er store for aktiviteter i mindre skala gjennom etablering av bygdenæring i landbruket.

Tiltak her i 2017 er:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Identifisert mulige gårdsbruk som kan være interessert i bygdenæring rettet mot reiseliv	Ha minst 5 gårdsbruk som ønsker å gå videre	Program	50'
Ha etablert et prosjekt hvor gårdseierne har definert seg som A-eier	Iverksatt en forstudie eller forprosjekt ihht PLP	Minst 5 A-eiere	50'
Avklare muligheter for større satsing på «Førdsalhytta», hyttebygging og renovering/vedlikehold av hytter	Ha identifisert aktører som kan være A-eiere i mulige prosjekt	Fyresdal Næringshage	Timer
Avklare muligheter for å satse på jordforbedringsmetoder samt mulige andre kjente prosjekt	Ha avklart om det er aktuelt å gå videre. Krever A-eierskap	Program	Timer

3.4 Entreprenørskap og kompetanseutvikling

Mål

Fyresdal Næringshage (FN) skal være en samlende organisasjon for hele næringslivet i Fyresdal. Det skal satses på felles møteplass og arena for næringsarbeid og kompetanseutvikling.

FN skal profileres som en naturbasert næringshage.

Det skal satses på entreprenørskap i skolen. Det skal årlig etableres minst 5 elevbedrifter i ungdomsskolen.

Det planlegges med i sum 10 nye arbeidsplasser periodisert som følger:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Entreprenørskap	0	1	1	2	3	3	10

3.4.1 Strategi: Samhandling i næringslivet

Næringslivet i Fyresdal består av enkeltpersonforetak og små virksomheter med 20 og færre ansatte med kun en virksomhet som har over 20 ansatte.

Fyresdal Næringshage (FN) er et naturlig senter for etablereropplæring, samhandling/ møteplasser og kompetanseoppbygging.

Tiltak her i 2017 er:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Avklare behov og interesse for felles næringsarena.	Minst 40 virksomheter er interessert i felles arena for næringsmøter.	FN	50'

3.4.2 Strategi: Entreprenørskap

Entreprenørskapsopplæring i skolen er grunnlag for å bygge innovasjonskultur. Entreprenørskapskompetanse er en grunnleggende ferdighet som elevene vil trenge i et framtidig samfunns- og arbeidsliv.

Samtidig er det viktig at dagens næringsliv også utvikler sin gjennomføringsevne for å skape nye markeder, nye produkter/tjenester og mer effektiv produksjon.

Tiltak her i 2017 er:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Kontakt med ungdomsskolen i Fyresdal og avtale med lærer som har tatt på seg ansvaret for Entreprenørskap i skolen	Undertegnet avtale med aktuelle lærere	Program	Timer
Planlegge for etablering av elevbedrifter vinter 2018	Minst 5 elevbedrifter i ungdomsskolen	Fyresdal ungdomsskole	30'
Gjennomføre et PLP-Utviklingsevne for styre og aktuelle næringslivsledere	Gjennomført ett 2 dagers kurs med minst 12 deltakere innen des 2017	Program	20' + IN bet. for instr. honorar og reise/ opphold

3.5 Andre gode prosjekter

Mål

Det er viktig ikke å stenge for andre gode prosjekt. Det er derfor ikke uvanlig å sette av inntil 20% av midlene til slike gode prosjekt. Det er viktig at disse er gjennomarbeidet og holder seg innenfor en akseptabel risiko. Det er forventet følgende utvikling i antall arbeidsplasser:

Innsatsområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SUM
Andre gode prosjekt	0	1	1	1	1	1	5

3.5.1 Strategi: Skape gode virksomheter

Å ta vare på de konkurransefortrinn som finnes både innen definerte innsatsområder, men også for øvrig, f eks på utnyttelse av eksisterende industribygg, eksisterende

industrikompetanse, mulig etablering av virksomheter/underavdeling av virksomheter fra andre steder, samhandling med virksomheter fra regionen for øvrig, osv.

Det er viktig å identifisere og følge opp gjennom de første faser personer som har gjennomføringsevne med forretningsideer som må bearbeides og konkretiseres ytterligere. Det viktigste her er å sikre at A-eier(e) får tilgang til den riktige kompetanse for å kvalitetssikre forretningsideene. Det viktigste er altså å bidra med rett kompetanse, ikke å gi tilskudd. Dette medfører at tilskudd bare kan gis når det foreligger en god og begrunnet prosjektplan for hva tilskuddet skal bidra til.

Tiltak her i 2017 er:

Tiltak	Mål 2017	Ansvarlig	Budsjett
Utvikle en presentasjon for hva som kreves av «gode prosjekter»	Ha ferdig presentasjon	Program	25' og egne timer
Forberede gjennomføring av SMB-Utvikling	Ha minst 10 virksomheter klar for gjennomføring av forstudie	Program	25' og egne timer
Bidratt til etablering av minst 2 prosjekt	Iverksatt 2 prosjekt ihht PLP-metodikken	A-eiere	150'

4. Budsjett og finansiering

Innsatsområde	Beløp	Kommentar
Etablering og iverksetting av omstillingsprogrammet	500.000	IN gir tilskudd til startseminar
Utvikling av naturressursene	300.000	
Entreprenørskap og kompetanseutvikling	100.000	I tillegg kommer tilskudd fra IN for gjennomføring av PLP-kurs
Andre gode prosjekt	200.000	
Administrasjon og prosjektoppfølgning	400.000	

I tilsagnet fra Telemark fylkeskommune er Fyresdal kommune unntatt for å gi konkret økonomisk støtte. På den annen side vil kommunen være aktiv i rekruttering av programleder og etablering av rutiner og systemer for iverksetting av programmet.